

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי הריהם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

ויקהל פקודי

◆ צפית לישועה ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

הוקדש לרפואת
א"מ דבורה בת רחל תחי'
רפואה שלימה במהרה אמן

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו
תחת השם "גליון דברי חיים"

ויקהל פקודי

צפית לישועה

אלה פקודי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד
איתמר בן אהרן הכהן: (שמות לח כא)

המשכן כמשכון

איתא במדרש (שמות רבה נא ג) מהו משכן שני פעמים, אמר רבי
שמואל בר מרתא שנתמשכן שני פעמים על ידיהם, (שנתמשכן בידי זרים
בחורבן בית ראשון, ובחורבן בית שני) זהו שאנשי כנסת הגדולה אומרים (נחמיה
א, ז): "חבל חבלנו לך ולא שמרנו את המצות ואת החקים ואת
המשפטים". מהו חבל חבלנו לך? הוי שנתמשכן שני פעמים, ואין חבל
אלא משכון, שנאמר (דברים כד, ו): "לא יחבל רחיים ורכב". לכך
כתיב: אלה פקודי "המשכן" "משכן" העדת, שני פעמים.

בספרו אהל יעקב הקשה המגיד מדובנא וצ"ל שלכאורה סדר הפסוק
צריך היה להיות להיפך, תחילה היה מן הראוי להקדים את הסיבה
דהיינו "ולא שמרנו את המצות ואת החקים ואת המשפטים", ואח"כ
להביא את התוצאה שהיא "חבל חבלנו לך" שנתמשכן פעמים בידי
הגויים בזמן החורבנות?

ועוד הקשה, שהרי לא מסתבר לפרש את המדרש כפשוטו, ולומר שנתמשכן המשכן ב' פעמים בחורבן בית ראשון ובחורבן בית שני, כי למעשה שניהם צריכים להיחשב למשכון אחד, שהרי מה שנחרב בראשון לא נתמלא בשני וכמבואר בחז"ל (יומא כא:): שכמה דברים עיקריים חסרו בבית שני, ארון וכפורת וכרובים, (כששלמה המלך בנה את בית המקדש ידע שסופו להיחרב, לכן הכין מקום מוסתר בקרקע לגנוז שם את הארון והכפורת והכרובים, ובסוף ימי בית ראשון כשראה המלך יאשיהו שהחורבן קרב, עמד וגנז אותם באותו מקום מסתור שהכין שלמה המלך) אש, (שירדה אש מן השמים) שכינה, רוח הקודש, ואורים ותומים. גם המלוכה לא היתה כראוי בבית שני, כי רוב הזמן היו תחת יד זרים, וכידוע שבראותם את הבית השני בכו הזקנים אשר זכרו את הבית הראשון כמ"ש בספר עזרא (ג י"ב) "וְרַבִּים מֵהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְרֵאשֵׁי הָאֲבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בְּכֹחַ גְּדוּלָּה" כי כבודו של הבית השני היה נחשב כאין בעיניהם לעומת כבוד הבית הראשון?

כדי לבאר את המדרש באופן אחר, המשיל המגיד מדובנא משל: לשני בני אדם שעשו שידוך ביניהם, האחד היה בעל מלאכה מיוחד במינו, שהתמחה בסוג מסוים של מלאכה, אשר רק הוא לבדו ידע לעשות אותה, ואילו המחותן השני, היה בעל חנות לכלי עבודה, ורק אצלו יכלו להשיג את הכלים הדרושים למלאכתו המיוחדת של המחותן הראשון.

והנה בשעה שכתבו את התנאים, ושני הצדדים נדרשו ליתן זה לזה ערבון על קיום ההבטחות ההדדיות, הציע הרב שערך את התנאים שמספיק שבעל החנות יתן את הכלים המיוחדים למלאכת חברו בידי שלישי נאמן, שהרי מעתה אף אחד מהם לא ירצה לחזור בו מההתחייבות, שכן בעל המלאכה לא יחזור בו, מכיון שאינו יכול לעשות מלאכתו בלעדי הכלים האלו, וכמו כן בעל הכלים לא יוכל למכור את כליו, כי אם למחותן, כי רק הוא עוסק במלאכה הנצרכת לכלים הללו, נמצא שבמשכון אחד נתמשכנו שניהם, ועל ידו יהיו נאלצים לקיים את הבטחותיהם.

והנה לימים החליף בעל המלאכה את מקצועו, והתחיל לעסוק במלאכה אחרת, כתוצאה מכך, שוב לא היה המשכון עבור המחותן המומחה, אמצעי להכריחו לשמור את הבטחתו, ומעתה נמצא שרק בעל הכלים היה ממושכן, שכן בכל זאת היה מעוניין שלא להפסיד את כליו.

הנמשל: כך גם בית המקדש, מלכתחילה הוא היווה משכון אחד, שמשכון שני צדדים, מצד אחד היה זה משכון מאת הקב"ה לידינו, כי יוסיף שנית ידו ויגאלנו, ומאידך גיסא, היה גם כן משכון אל הקב"ה מאתנו, להכריח אותנו לשוב אליו, כי כשם שאין אומה זולתנו לעבוד עבודת המקדש, כן לנו, אי אפשר לעבוד עבודתנו בשלימות בלי בית המקדש ועבודת הקודש, וזהו מה שכתוב "שְׁנַת־מִשְׁכַּן שְׁנַי פְּעָמִים" לומר שיש עליו, שם משכון משני הצדדים.

כל זה כמובן כאשר אנחנו אווזים ביקר מלאכתנו, ושוקדים על עבודתנו עבודת ה' בנאמנות, אז מפאת חסרון הכלים הנאותים לעבודה, אנחנו מוכרחים לשוב אל ה', וזו היתה הכוונה בלקיחת המשכון מאתנו, אבל כאשר אנחנו עוזבים חלילה את מלאכתנו, ושוב איננו חשים בצורך הגדול של כלי העבודה, אז לא נשאר אלא הצד השני של המשכון.

לזה מכוון הפסוק בנחמיה, "חָבַל חָבַלְנוּ" רק "לָךְ" ועל זה ממשיך הפסוק ואומר, כיצד הגענו למצב כזה שהמשכון הוא רק לך? "כי לא שְׁמַרְנוּ אֶת הַמִּצְוֹת וְאֶת הַחֻקִּים וְאֶת הַמִּשְׁפָּטִים" ולכן אין המשכון חשוב כל כך בעינינו, ואיננו נושאים את עינינו כדבעי להתחנן שיבנה בית המקדש במהרה בימינו עכת"ד.

רואים אנו בעליל, כי הצפיה לגאולה אצל בני אדם, קשורה קשר ישיר בדרגתם, ביראת שמים, בגדלותם בתורה ובדקדוק במצוות, גדולי ישראל בכל הדורות הצטיינו בכמיהתם לביאת המשיח ולבנין בית המקדש, ולעומתם שאר בני עמנו, ככל שירדה מעלתם בתורה וביראה, כן פחתה זיקתם לגעגועים לציון ולירושלים ולבנין בית הבחירה. (ילקוט לקח טוב)

הקשה רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מבואר בגמרא (ירושלמי ראש השנה פרק א הלכה ג) שהקב"ה מקיים את התורה, ואפילו מצות זקנים (מצוות דרבנן כגון חנוכה) כדאיתא במדרש (רבה נשא כ"ט) ואם כן הלא נאמר בתורה הקדושה "לא תִשְׁכַּב בְּעֵבְטֶיךָ. הָשִׁיב תְּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֵבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ" (דברים כ"ד י"ב י"ג) הרי שאם המשכון שנלקח בעבור חובו, אם הוא חפץ הנחוץ לבעל המשכון, יש להשיבו לו באותו יום, אם הוא בגד יום, צריך להחזיר לו את זה ביום, ואם הוא כסות לילה, צריך להחזירו בלילה, וכמו כן אמרה תורה "לא יִחַבֵּל רִחִים וְרִכָּב פִּי נֶפֶשׁ הוּא חֵבֶל" (דברים כ"ד ו) שכל דבר שבו תלוי חיי הלוה וקיומו, אסור למשכנו, כגון אם הוא חייט, אסור למשכן לו את מכונת התפירה וכו' ואם כן האם יש דבר יותר חיוני לעם ישראל מבניית המקדש שבו תלוי חיותו של ישראל, ואם כן מדוע הקב"ה לא מחזיר לנו את המשכון ולא בונה את בית המקדש?

ואמר על כך רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שאם באמת היה נחשב בעינינו גודל נחיצות ודחיפות החזרת בית המקדש חיות נפשינו, לפחות כמו כרית לראשינו, כמו הכסות לילה, מזמן כבר היה השי"ת מחזיר לנו את המשכון ובונה לנו את בית המקדש.

התורה אומרת "במה ישכב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" הבעל חוב הלוה מרגיש שהכרית חסרה לו, וזועק על כך, לכן חייבה התורה להחזירה ללוה עד בוא השמש.

וכתב הכלי יקר על הפסוק (בראשית פרק כח פסוק יא) "וַיִּפְגַּע בְּמָקוֹם וַיִּלֶן שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ, וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, וַיִּשֶׂם מְרֹאשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא" אמרו במדרש (מביאו רמ"א אורח חיים סימן תקנה ס"ק ב) שחסידים ואנשי מעשה נוהגים בליל תשעה באב לשום אבן תחת הראש, ואמרו שיש להם סמך מן פסוק זה, ויקח מאבני המקום וגו' כי יעקב ראה החורבן, וכו'.

ויש בזה רמז, שבפעולה זו של שימת אבן תחת הראש, בליל ט' באב, שמדרך העולם להשתמש בכרית תחת הראש, ובליל ט' באב לוקחים אבן במקום זה, כאומרים רבונו של עולם: בנין בית המקדש הוא חיות נפשינו, ובוודאי שנחוץ יותר מאשר כרית לראש, ונחלה ונעורר רחמים להחזיר לנו כבר את המשכון המקדש.

בספר פרקי מחשבה (אתה בחרתנו עמ' רל"ב) מבאר הרב עזריאל טאובר זצ"ל על ידי משל, את אותם אלה שמחכים לביאת המשיח, ואת אלו שנח להם להשאר כך בגלות, ולא זקוקים לביאת המשיח.

וז"ל: לפנינו סיפורם של שני זוגות נשואים, הזוג הראשון התחילו את הקשר ביניהם כך, בחור ובחורה נפגשו, הם לא רצו אחד את השני, אבל השדכן דחף אותם לחתונה, ההורים לחצו, הסביבה דחקה והם התארסו.

כשבאו לקבוע את תאריך החתונה, לא בער להם שום דבר, הם קוו שהחתונה תדחה כמה שיותר, וכאשר הגיע יום החתונה, הם רצו שימשיכו הריקודים כמה שיותר, בעצם כל אחד מהם העדיף שבגמר החתונה יחזור כל אחד לבית הוריו, אבל הם מצאו את עצמם בביתם חיים יחד.

הסיפור של הזוג השני הוא הפך הסיפור הראשון, בחור ובחורה שהשתדכו, נפגשו, אהבו מאוד אחד את השני, כל אחד מצא חן בעיני רעהו, הם לא יכלו לחכות עד החתונה, ובחתונה שניהם חיכו לרגע שיפסקו הריקודים, ויוכלו להיות יחד בלי אנשים אחרים, הם לא רצו את הריקודים, הם רצו אחד את השני, וכאשר הם הגיעו לביתם הם שמחו אחד בשני שמחה בלתי פוסקת.

כל אחד מאיתנו חי עם הקב"ה, כל אחד מאיתנו שיזכה לגאולה יחיה עם המשיח, אבל טיב הקשר, מידת האהבה שתהיה ביניהם, תלויה בכל אחד, כל אחד צריך לעשות לעצמו מבחן אהבה, האם הוא משתייך לזוג הראשון, או לזוג השני.

ישנם שימצאו, שבתוך תוכם הם מפחדים מימות המשיח, טוב להם בביתם בעיסוקם ובחיהם, הם אינם מעוניינים לותר על החיי הגשם שלהם, ולהתמודד עם הקשר האישי שלהם עם הקב"ה, הם רוצים להמשיך את החיים במסלולם, ומפחדים מימות המשיח.

לעומת זאת, יש שימצאו שהם אינם יכולים להמשיך את החיים הלאה, הם כמהים ומצפים כל רגע שכבר יגיע המשיח ויוכלו לחיות

עם הקב"ה בלי מפריעים, הם לא רק מאמינים בימות המשיח, אלא מצפים מתי יבוא ויגאלנו.

אפשר לשדרג את הצפיה לישועה, לעורר אותה יותר ויותר, אם נחדיר בליבנו עד כמה חסרים אנו את קשר היחוד, עד כמה לא שלמה התייחדותינו עם ה', נגביר את געגועינו וכיסופינו את השתוקקותנו ואהבתנו אליו, ואז יתעוררו רחמיו של הקב"ה ונזכה לגאולה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח, וקרנו תרום בישועתך, כי לישועתך קיוונו וציפינו כל היום".

החפץ חיים זיע"א היה אומר, שאם כל כלל ישראל בהמוניהם היו מצפים ומחכים לביאתו, כבר היה מופיע עלינו אורו של משיח, ואם עדיין איננו מופיע, סימן הוא, שאיננו מצפים לו כראוי.

מספרים שהחפץ חיים היה נוכח בשעה שנציגי הקהילה היהודית בבריסק דליטא, באו אל הבית הלוי ר' יוסף דוב סולובייצ'יק זצ"ל עם כתב רבנות בידם, ובקשוהו כי יהיה להם לרב.

בתחילה סירב ר' יוסף דוב, משום שלאחר עזבו את סלוצק גמר בנפשו לבלי לקבל שום משרת רבנות.

פנה אליו אותה שעה אחד מן הנציגים במילים, רבי!!! כיצד יכול הנך לסרב לנו, הלא עשרים וחמשה אלף יהודים מחכים לך???

ר' יוסף דוב נזדעזע ממילים פשוטות אלה, מיד חש אל הרבנית וקרא בהתלהבות, הואילי נא והגיש לי מהר את האיצטלה והשטריימל שלי, נאלץ אני ללכת... עשרים וחמשה אלף יהודים מחכים לי, אסור לי להניח לעדה כזו של יהודים שתחכה לי...

נאנח החפץ חיים למאורע זה אנחה עמוקה, ואמר: אם ר' יוסף דוב נחפז כל כך משום שלא יכול היה להרשות שעשרים וחמשה אלף יהודים יחכו לו, הגעו בעצמכם אלמלי ידע משיח שכלל ישראל מחכה לבואו, הלא ודאי שהיה ממהר לחטוף את

אבנטו ואיצטליתו ובא במרוצה, ודאי שלא היה מניח את כלל ישראל בצפייתו.

ברם האסון הוא, שכלל ישראל אינו מחכה לו, אין אומרים אלא בפה כי מחכים אנחנו לך, ואילו באמת אין מקוים כלל, הוי... אין מחכים לו... היה נאנח עמוקות, בהזילו דמעות.

מסופר על החפץ חיים, שילדיו שיחקו בחוץ במשחק המחבואים, והנה בתו התחבאה במחבוא נסתר מאוד, שאף אחד לא יכל להרגיש בה, והיא התחבאה היטב היטב שלא יראוה.

וכך עברה כמחצית השעה ויותר, הילדים שחפשו לשוא, התיאשו, ועברו לשחק ביניהם במשחק אחר.

לאחר זמן מה יצאה הילדה ממחבואה ומאוד נפגעה בראותה שהילדים כלל אינם מחפשים אחריה, אלא עברו לשחק במשחק אחר, ולשוא היא התאמצה להתחפר במחבואה.

היא ניגשה מהר לביתה, תוך שהיא בוכה בכי תמרורים.

ראה אותה אביה החפץ חיים ניגש אליה ואמר לה, מה לך בתי? סיפרה לו הילדה את כל המעשה שהיא פגועה מאוד, על שלא באו לחפש אחריה, ולשוא התחבאה כמעט שעה.

החפץ חיים הרגיעה, ונתן לה סוכריה כדי להשתיקה.

עברו כמה דקות, והנה אשתו של החפץ חיים רואה את בעלה כשהוא בוכה ומתיפח, היא מהרה לגשת אליו תוך שהיא שואלת מדוע הנך בוכה, בגלל הילדה... בגלל הילדה... השיב לה החפץ חיים, תוך כדי בכיה.

על מה ולמה התקשתה הרבנית להבין? לאחר שנרגע החפץ חיים מבכיו, הסביר לרעיתו מדוע נגע לליבו כל כך סיפור המחבואים?

הוא פתח ואמר, ראי, ילדתנו הקטנה, כשעה שלא באו לחפשה והיא כבר בוכה ונמצאת בצער, הקב"ה בזמן החרבן, הוא כביכול במחבוא כמ"ש "ואנוכי הסתר אסתיר פני מהם" שהוא ג"כ מתחבא מאתנו זה כמעט אלפים שנה, ואף אחד לא בא לחפש אותו ולבקש ממנו בכל לב שישוב אלינו, על אחת כמה וכמה שהוא בצער, שקועים אנו בהבלי הזמן ואין איתנו מבקש באמת את בנין בית המקדש...

וזוהי תוכחת השי"ת ע"י ירמיה (ל' י"ד י"ז) "כָּל מְאֵהֲבֵיךָ שָׁכַחוּךָ, אֹתָךְ לֹא יִדְרְשׁוּ" "כִּי גִדְחָה קְרָאוּ לְךָ צִיּוֹן הִיא דָרְשׁ אֵין לָהּ" מכלל שצריכה היא שידרשוה, (סדור איש מצליח על ת"ב עמ' 48)

מסופר על רבי נחום מצ'רנוביל זצ"ל שהגיע פעם אחת לאכסניא של יהודי באחד הכפרים הנידחים.

בחצות הלילה קם ר' נחום ממשכבו התיישב על הארץ ואמר תיקון חצות בבכי גדול, בעל האכסניא שהתעורר לקול הבכי סבר לתומו שדבר מה קרה לאורח שלו, ורץ בבהלה לדרוש בשלומו...

כאשר שאל בעל האכסניא את ר' נחום לפרש בכייתו, אמר לו שהוא עסוק בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם שישלח מהרה את משיח צדקנו, בראותו שהיהודי עדיין מסתכל עליו בתמהון, שאלו ר' נחום וכי אינך רוצה שהמשיח יבוא ונעלה כולנו לירושלים? השיב לו היהודי אינני יודע, עלי להוועץ עם אשתי...

כעבור שעה קלה שב ואמר בשם אשתו, שאין הם יכולים להזניח את הברוזים והתרנגולות שהם מגדלים, ולפיכך אין הם מעוניינים לעקור מכאן לירושלים.

חזר ר' נחום ושאל ומה תעשו לכשיבואו התתרים (הגויים שהיו באותו האיזור, שהיו גוזלים וחומסים) ויגזלו מכם את רכושכם, ואולי אף חייכם יהיו בסכנה?

חזר האיש ושאל את אשתו מה להשיב על שאלה זו?
ותשובתה לא איחרה לבוא, אמור לו לרבי, אם כך שיתפלל
שיבוא המשיח ויקח את התתרים לירושלים.

סיפור זה הינו ביטוי לחוסר ההבנה בתכלית של אחרית
הימים, עלינו לבדוק את עצמינו היטב מהי תחושתנו ומידת
ציפייתנו, אולי נגלה כי אנו ח"ו כאותו כפרי שדואג לברווזים...

באחת השיחות של הרבי מלובאוויטש על תמימותם של
נשות ישראל הכשרות וצפייתן לגאולה, העיר על הסיפור הזה
שמציג את האשה כלא מאמינה, בעוד שחז"ל אמרו שבזכות
נשים צדקניות נגאלו, וכו'.

מסופר בבדיחותא על יהודי זקן שהתגורר באמריקה, והלך
בדרכו, והנה ראה בתוך בית המדרש יושבים יהודים על הארץ
ובוכים, וזה היה בליל תשעה באב.

וכששאל לפרש הדבר? אמרו לו שהיה בית המקדש וחרב,
ובשביל כך בוכים בכדי שיבוא משיח ויבנו שוב את בית
המקדש וכולם יעלו לארץ ישראל.

ונענה ואמר: היאך אוכל לעזוב את עסקי? אשלם לכל אחד
עשר דולר, בכדי שיבכו ויתחננו שהמשיח לא יבוא...

צפית לישועה

בגמרא (שבת לא.) איתא: אמר רבא: בשעה שמכניסין אדם לדין
אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפריה
ורביה, צפית לישועה.

מהיכן מצינו שיש חיוב לצפות לישועה? הסמ"ק (מצות עשה א') כלל
את הצפיה לישועה במצות האמונה שבדיבור "אנכי ה' אלוקיך" וכך
נאמר: שכשם שיש לנו להאמין שהוציאנו ממצרים, דכתיב "אנכי ה'
אלהיך אשר הוצאתיך" וגו'. ועל כרחין מאחר שהוא דיבור, הכי
קאמר, כשם שאני רוצה שתאמינו בי שאני הוצאתי אתכם, כך אני
רוצה שתאמינו בי שאני ה' אלהיכם, ואני עתיד לקבץ אתכם

ולהושיעכם. וכן יושיענו ברחמיו שנית, כדכתיב (דברים ל') ושב וקבצך מכל העמים וגומר. ע"כ.

היה קשה לסמ"ק, הרי כל שאר הדברות הם ציווים, כגון כיבוד אב ואם, שמירת שבת, לא תגנוב וכו' ואילו הדברה הראשונה, "אנכי ה' אלוקיך" לכאורה אין בה שום ציווי, זהו רק סיפור דברים "אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים" בהכרח אומר הסמ"ק שגם הדיבור הראשון הוא ציווי, וכך אמר הקב"ה: כשם שאני רוצה שתאמינו בי שאני הוצאתי אתכם, כך אני רוצה שתאמינו בי, שאני ה' אלהיכם ואני עתיד לקבץ אתכם ולהושיעכם.

כתב הרמב"ם (הלכות מלכים פרק יא הלכה א) המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה, ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל, וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה, וכל מי שאינו מאמין בו, "או מי שאינו מחכה לביאתו", לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו, שהרי התורה העידה עליו שנאמר ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך וגו' אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו' והביאך ה', ואלו הדברים המפורשים בתורה הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים.

אומר הרמב"ם שמי שאינו מצפה לביאת המשיח הוא כופר בתורת משה, וזהו משום שהוא אינו מאמין, דאם הוא מאמין ממילא הוא גם מצפה. משל למה הדבר דומה: לאדם שאניתו טבעה בים והוא הגיע יחידי לאי בודד וחי שם שנים עם הקופים והחיות, אף שהתרגל לחיים כאלו, מכל מקום ודאי הוא מצפה שתבוא אוניה שתציל אותו ותביא אותו למקום ישוב של בני אדם, ורק אם אינו מאמין שתבוא ישועה, אז אינו מצפה.

כתב הפלא יועץ (ערך צפוי) ידוע שאחד מן השאלות ששואלין ליום הדין הוא, צפית לישועה? וזהו דבר המסור ללב, שלא די באמור בפה שהוא מצפה לישועה, אלא צריך להיות מצפה לישועה בלב שלם ואמונה שלימה, שבכל יום אדם מתקרב אל המיתה, כך בכל יום ויום מתקרב הגאולה, ואם יתמהמה נחכה לו כי בא יבא בודאי בלי שום

ספק, ולא על הגאולה בלבד צריך להיות יושב ומצפה, אלא על כל מין צרה שלא תבא על האדם צריך להיות מצפה, תשועת ה' כהרף עין.

וכבר כתבו משם האר"י ז"ל שבכל יום כשאומר "לישועתך קוינו כל היום" יכוין שמצפה לישועה על כל צרה שנמצא בה, והוא מסוגל מאד, (כן כתב בספר נגיד ומצוה בביאור ברכת את צמח בתפילת שמונה עשרה לרבי יעקב צמח שאסף וקיבץ מנהגים וכוונה במצוות מכתבי רבי חיים ויטאל ששמע מהאר"י ז"ל. וז"ל: ובאמרך כי לישועתך קוינו כל היום תכוין למה ששואלים לאדם לאחר מיתה צפית לישועה (שבת ל"א.) לכן בברכה זו תכוין שאתה מן המקומים ומצפים לישועתו. וגם אני מכוין לצפות לישועת ה' שעושה עמנו להצילנו מכמה פגעים רעים בכל יום ובכל רגע, ומצאתי תועלת גדול כמה פעמים [לעתות בצרה]. בספר שמחת יהודה, הביא מעשה באחד שסיפר, כששמע את הסגולה הזאת, קיים את דברו וראה ישועות גדולות, דכל מה שהשתדל בעניני הרפואה לא הועיל, אולם כשכיון באמירת "כי לישועתך וכו'" לצרתו הפרטית, הגיע הישועה ישמע חכם ויוסף לקח.)

ויכוין כשאומר כי לישועתך שהוא אינו חושש על עצמו רק על צער שמים כי בכל צרתם לו צר, ומצפה שיעשה הקב"ה בעבור כבוד שמו, לישועתך דייקא, ומתוך שמצפה לישועה יזהר להשמר מכל דבר שמעכב הישועה, ולעשות כל דבר טוב, שהרי כל מגמתינו הוא על תשועת ה' וגאולת השכינה.

הנה כי כן לא יוכל איש לומר האם בשבילי מתעכב הגאולה? או יש בידי לקרבה? אפילו אם אהיה צדיק גמור, הרי יש כנגדי כמה אלפים מישראל, עם ההולכים בחשך יותר גרועים ממני, ואם הייתי יודע שבשלי הצער הזה ובשבילי מתעכבת הגאולה הייתי ממית עצמי על התורה ועל העבודה...

אבל זה הבל, מאחר שגאולת השכינה אותה אנחנו מבקשים הרי מפורש בזוהר הקדוש דכל פיקודא דעבדין ישראל, מקילין גדפוהי דשכינתא ופרחת לעילא, [פירוש: שכל מצוה שעושים ישראל מחזקים כנפי השכינה והיא פורחת יותר גבוה] על כל עבירה שעושה כל אחד מישראל מכביד גדפא דשכינתא ויורדת היא למטה, לזאת יחרד האיש וילפת חרדה גדולה ויהא צופה ומביט, וכל אשר בכחו לעשות בגין לאקמא שכינתא מעפרא.

ומה גם כי בהגיע עת לחננה כי בא מועד הידוע לאל דעות ה' אפילו אחד מישראל שיעשה תשובה שלימה, יכול לקרב הגאולה וכמ"ש רז"ל במדרש ע"פ "שובה ישראל" שמשום הכי נאמר בלשון יחיד.

ואחרי הודיע אלקי"ם אותך את כל זאת, תבין מארז"ל שאמרו: כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו ועתיד ליתן את הדין על שלא משך ידו מעבירות ולא עשה כל אשר בכחו לקרב תשועת ה' באופן שלא יהא עיכוב בסיבתו, ושתהיה מקצת גאולה לשכינה על ידו, וזה כולו פרי הצפוי לישועה, והעושה כל מה שמוטל עליו לעשות נוטל שכרו משלם ומעלה עליו הקב"ה כאילו פדאו לו ולבניו וכאילו נבנה בית המקדש בימיו:

וכתב בספר בית אלוקים (שער התפילה פרק י"ז) להמבי"ט (רבי משה בן יוסף טראני נולד בשאלוניקי בשנת ה"א ר"ס לפני כ-500 שנה, אחר כך עלה לצפת, והיה חבר בית הדין בצפת שבראשותו עמד מרן הבית יוסף ר' יוסף קארו).

בהיות תפלת הצבור נשמעת תמיד, צריכין אנו לבאר ענין תפלת ביאת הגואל שאנו מתפללים אותה מזמן החורבן ערב ובוקר וצהרים ברכת גואל ישראל, ומהר לגאלנו כו', תשכון בתוך ירושלים עירך, את צמח דוד עבדך כו', ואין אנחנו נענים בהיות תפלה זו נאמרת בכל יום ג"פ מפי כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, ואי אפשר אלא שתהיה נאמרה בכוונה בקהל מן הקהלות ומפי צדיקים וישרים, וכן מה שאמרו ז"ל (תענית ל') כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בנחמתה, כדכתיב "שִׁישׁוּ אֶתְּהָ מְשׁוֹשׁ פֶּלַח הַמִּתְאַבְּלִים עֲלֶיהָ": (ישעיה ס"ו י) כמה וכמה צדיקים וחסידיים התאבלו ולא זכו לראות עדין בנחמתה?

ונראה כי על ענין נפלא כזה שהיא גאולתן של ישראל, גאולה נצחית שאין אחריה גלות, צריך להרבות בתפלה, דורות ראשונים ואחרונים. ומועילה תפלת הראשונים לתפלת האחרונים, ויותר נקל הוא לאחרונים הקרובים יותר לזמן הגאולה, שתתקבל תפלתם מהראשונים מב' טעמים.

הטעם הראשון: כי הרחוקים מן זמן הגאולה, הם צריכים הפצר והעתר יותר לשתקובל תפלתם לדבר רחוק אלף שנים מהזמן, מאותם שהם רחוקים ת"ק שנה, ואותם שאינם רחוקים מזמן הגאולה אלא כמאה שנים, הוא יותר נקל להם שתקובל תפלתם בהיות תפלתם שוה, וכן הקרוב קרוב, קרובה תפלתו להיות נשמעת, דמיון, (משל) העומד רחוק מן המדינה שלא תקפץ לו הדרך כל כך מהרה, כמו העומד קרוב להמדינה.

טעם ב': כי להיות הענין גדול הערך, צריך ריבוי תפלות דור אחר דור כדי שתקובל תפלת הגאולה, ובהיות נשלמות תפלות הצריכות וידועות לו ית', אז בדור ההוא תקובל תפלתם, גם כי בזמנים הקודמים לא היתה מקובלת, ובעת שנשלם סכום התפלות הצריכות תקובל התפלה, לא בשביל תפלה זו לבד, כי אם בהצטרף אותה עם התפלות הקודמות, באופן שכל התפלות הקודמות הן מועילות גם כן, וכשתתקבל תפלה זו לדור אחרון כשתצטרף עם הקודמות, הרי הוא כאילו נתקבלה תפלת הראשונים, כיון שהיתה סעד לקבלת תפלה זו.

יוצא מדברי המבי"ט שבדור שלנו יש ב' סיבות שיתקבלו תפילותינו, הגם שלא נתקבלו בדורות שעברו א' מצד שאנו קרובים יותר לזמן הקץ ולכן לא נצרכות כל כך תפילות, ועוד שיש לנו את כל הזכויות של כל תפילות הדורות שעברו.

שאלו את אחד מתלמידי הבעש"ט כיצד יתכן הדבר, שבשנים הקודמות כאשר בין בני ישדאל היו צדיקים כה גדולים, ואף על פי כן לא בא הגואל, ודוקא עתה בדור כה יתום וכה עלוב יבוא הגואל?

והסביר זאת בדרך משל, לאדם החפץ לבנות בנין רחב ממדים, מזמין הוא תחילה מומחה הבודק את טיב המגרש, אח"כ נוטל הוא מומחים לתכנון, ופועלים לבנות את הבנין, ברם, כאשר הכל גמור, וצריך רק לנקותו, לעבודה שחורה זו, אין הוא זקוק למומחים, וכל פועל פשוט יכול לעשות זאת.

והנמשל: בני ישראל בתורתם ובתפילתם ובמעשיהם הטובים בונים אט אט את ביהמ"ק השלישי, וזאת עשו התנאים והאמוראים והראשונים

וכד' אך כשצריך לעשות את המלאכות הפשוטות, יכולות הן להעשות ע"י דור שפל, וההוכחה לכך מדברי חכמינו ז"ל המתארים את שפל מצבם של בני אותו הדור, המכונה הדור של עקבתא דמשיחא.

רבי מרדכי גיפטר זצ"ל ראש ישיבת טלז סיפר, על אחד מתלמידיו של החפץ חיים זצ"ל במשך שנים מרובות, שכל השנים היה שומע את החפץ חיים שהוא מדבר בקביעות על הגאולה העתידה, וביאת משיח צדקנו בקרוב.

פעם אחת קצרה רוחו של הלה, והוא נפנה ואמר כלפי החפץ חיים רב'ה!!! כבר חמישים שנה שאתם מדברים על משיח שיגיע בקרוב, אבל הגה עברו כבר חמישים שנה ומשיח לא בא?!!

והחפץ חיים נענה לעומתו ואמר: מה אתה מדבר?!! אדרבה, בחמישים שנה אנחנו כבר יותר קרובים לביאת המשיח...

פעמים רבות כשהיו אורחים שהיו מבקרים את החפץ חיים, היה שואל אם מדברים בעירם אודות המשיח, שכן כשמצפים לביאת המשיח הרי שמדברים על כך.

ופעם אחת נכנס אליו גדול אחד ונתן לו שלום, ותיכף שאל מה מדברים בחוץ אודות המשיח? ולא היה בפיו מענה, והמשיך לומר: הן זוהי הצרה שאין מדברים אודות המשיח, הלא כתוב: "אחכה לו" ואיך לא מחכים? איני יכול להבין, הלא כתוב "אחכה לו" (ספר החפץ חיים ח"ב עמ' תפ"ו)

המשגיח רבי משה רוזנשטיין זצ"ל משגיח דישיבת לומז"ה בפולניה, המשיל משל נפלא, לאדם אחד נפל שטר השווה אלפי זהובים לתוך קופסה שיש בה אלפי שטרות שאינם שוים מאומה.

התחיל האיש ההוא לחפש את השטר היקר, ועבר שטר אחר שטר, וכך בדק עשר, מאות, ואפילו אלף שטרות ועדיין השטר היקר לא נמצא.

האם אדם זה יפסיק מלחפש בטענה שאם בדק אלף שטרות והשטר הנכסף אינו שם, ודאי גם בשאר השטרות אינו נמצא? בודאי שלא... אדרבה! ככל שהשטרות שנשארו בקופסה מתמעטים, כך הוא יותר בטוח שבקרוב יותר ימצא את השטר היקר.

וכמו כן בעניינינו, אין מה להתיאש לאחר שרואים שעברו כבר יותר מאלף ותשע מאות שנה מהחורבן, כי כיון שאנו יודעים שיש לכך סוף ועל כרחך המשיח יבוא עד סוף הששת אלפים שנה, ממילא ככל שאנו מתקרבים לסוף, אנו יותר בטוחים שהגאולה קרובה ועלינו לצפות יותר ויותר. (דרכי מוסר עמ' של"ט שיחה לשבת נחמו)

הגרי"ז הלוי מבריסק זצ"ל היה ממשיל את ענין הצפיה לגאולה, לבית שיש בו חולה במצב קשה מאד רח"ל, בני הבית הזמינו בדחיפות רופא, ועתה הם ממתינים לבואו.

המתח בבית הוא עצום, והנה נשמעת דפיקה בדלת, הכל ניתרים ממקומם מקווים לראות את דמותו של הרופא בפתח, אבל שוד ושבר היה זה בסך הכל אחד השכנים שביקש להחזיר עגבניה ששאל אמש.

חולפות עוד כמה דקות של צפיה, ליבם של בני הבית יוצא כבר לבואו של הרופא, והנה עוד פעם דפיקה, הכל מביטים לעבר הדלת ושוב אכזבה, הפעם היה זה אחד מחברי וועד הבית שבא לגבות את חובו.

אי אפשר שלא לראות את התוחלת שנכזבה על פניהם של הנוכחים, אבל הכל ממשיכים להמתין, ויש להם סיבה טובה להמתנה זו, מחד החולה במצב קשה, ומאידך רופא הרי אמר שיבוא, ואם כך הוא יבוא גם אם בדפיקה הבאה שעל הדלת עדיין לא יהיה זה הרופא כי אם דוור שהביא מכתבים, ימשיכו וימשיכו בני הבית להמתין.

כך צריכה להיות ההמתנה לבואו של משיח, כי ברור שהמצב הנוכחי שבו נתון עם ישראל במצב כה קשה אינו יכול להמשך, ומאידך הקב"ה כבר הבטיח לנו בידי נביאיו שהגאולה בא תבוא, לכן מי

שהתייאש ואינו ממתין כבר, הרי אחת מן השתיים או שהוא שוטה או שהוא כופר באלקים חיים (הקדמת העורך לספר עלינו לשבח עמ' י"ט)

וכך כתב המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין (אור יחזקאל אמונה עמ' רצ"ב) וזכורני שהחפץ חיים זי"ע היה ממשיל את צורת הצפיה למלך המשיח לחולה אנוש, היודע כי רופא גדול בא לבקר ולהמציא תרופה למחלתו, ועומד וממתין לביאתו, וכל נקישה בדלת גורמת לו להתרגשות שהנה בא הרופא אליו, וכל שעת איחור אינה ממעטת מצפיתו, אלא להיפך, עומד ומצפה הנה בודאי עתה יבוא וירפאהו...

כן חייבת להיות הציפיה לביאת הגואל, וכל שאינו ממתין כן, חייב לחזק את עצמו באיזה אופן שהוא, כדי שיוכל להיות מהמחכים לביאתו.

בספר 'אור לציון' (חכמה ומוסר) מבאר את הענין של מחכה לביאתו. אם אתה שומע יהודי מדבר חס ושלום פוליטיקה, ענינים של בחירות וכיוצא, הוא מעיד בעצמו שהוא לא מצפה לביאת המשיח, כי כתוב שכשיבא משיח צדקנו תתבטלנה כל המלכויות, ואם אדם מתעסק בעניני מלכויות, נראה שאינו מצפה לביאת המשיח.

לצפות פרושו, כמו שהזמין מונית וכעת מחכה לה בחוץ בכל רגע מחכה, זה המצב של "לחכות".

מסופר על רבי משה טיטלבוים בעל הישמח משה' מאוהעל זי"ע שלא הסיח דעתו הקדושה רגע כמימרא מלקוות לביאת הגואל, ועד עת זקנה ושיבה היה ברור אצלו שיחיה ויגיע לזמן ביאת המשיח, והעידו עליו צדיקי הדור כי בגופו מקננת נשמת ירמיהו הנביא, נביא החרבן.

לפני שנתו היה עומד ומשתהה שעה ארכה ליד החלון ומשקיף אל האופק בצפיה דרוכה, האם נשמעים סוף סוף פעמי משיח, גם כשעלה סוף סוף על יצועו היה מזהיר את שמשו רבי מיכל גלאזר, שבאם ישמע בלילה איזה רעש תוך העיירה אזי הקץ יקיץ אותו משינתו, כי בלי ספק שהוא קולו של משיח.

כאשר היה שומע איזשהו רחש או קול בחוצות, היה נזעק מתלמודו ושואל מה קול בעיר נשמע? שמא גאולה באה לעולם...

ובכל ערב פסח היה לוקח את המצות וצלוחית יין והכוס והניחו בתוך הסל, וקשרו במטה (מקל) שלו ונתנו על כתיפו, ועמד והשקיף בעד החלון, לשמוע אם ישמע קול השופר שופרו של משיח.

וכעין זה מצינו בירושלמי (כלאים פ"ט ה"ג) רבי ירמיה צוה לפני מותו, הלבישו אותי בגדים לבנים נאים ומגוחצים, והלבישוני את בגדי העליון, תנו מנעלי ברגלי, ומקלי בידי, והשכיבוני על צידי בקברי, כדי שאם יבוא משיח, אהיה מוכן לעמוד ולילך לקבל את פניו.

קודם פטירתו אמר: רבוננו של עולם אתה יודע את האמת, הנני אמנם הכי הגרוע שבעולם, ואתה יודע האמת שאני אומר את זה באמת, כי זו היא המעלה היחידה שלי ב"ה שמעולם לא אמרתי דבר שקר, ובשעה זו בוודאי שלא אומר דבר שקר.

אומר אני עכשיו, רבש"ע אילו היה משה בן חנה יודע ששערו ילכין בעוד שהמשיח טרם בא, בוודאי שלא היה יכול להחזיק מעמד בסבל הזה, אך אתה רבש"ע השלית אותו, מיום ליום, עד שהלכין ראשו. נו, וכי גבורה היא אצל כביכול להשלות זקן שכמוני?

מבקש אני ממך רבש"ע, שיבוא נא עכשיו, אין אני מבקש לטובתי, אלא למענך שיתקדש שמך ברבים.

על עצמי אני מוחל, למעני אהיה כפרה על כל ישראל, גם אם לא תהיה לי הזכיה להיות אפילו אפר תחת כפות רגלי הצדיקים, ובלבד שהמשיח יבוא.

ואתה רבש"ע יודע האמת, שכוונתי רק למענך, והריני מוסר נפשי רוחי ונשמתי למען כבוד שמך, ובזה נפטר לבית עולמו. זי"ע.

ופעם אחת אמר: כי פליאה נשגבה בעיניו על הצדיקים ורבותיו הקדושים אשר נשמתם בגן עדן העליון, מדוע ולמה שתקו ולא הרעישו כל העולמות להביא לימות המשיח, ואך אמר כמתנצל עבורם שלפי דעתו והשערותו, הושיבו אותם בעולם התענוג העליון, ומרוב התענוג הגדול, שכחו כל הענין אשר נעשה בעולם השפל, ונדמה להם כאלו משיח כבר בא.

באחד הימים נודע בבית ה"ישמח מישה שחתנו רבי אריה לייבוש בעל אריה דבי עלאי מוישניצא זי"ע עומד לבקרו, החתן היה אהוב עד מאוד על בני הבית ובמיוחד על חמיו, בני הבית שמחו מאוד לשמע ידיעה זו והחלו להתכונן לקבלת פני החתן החשוב.

ה"ישמח משה" זי"ע ישב כדרכו בחדרו שקוע כל כולו בתלמוד ומפרשיו ולא נטל כל חלק בהכנות של בני הבית, והנה הגיעה השעה אשר נועדה לבוא החתן, כל בני הבית עמדו וצפו מבעד לחלונות לאורך הדרך, אך הוא אינו מגיע, עברה שעה ארוכה ובני הבית המיחלים לבוא האורח החלו דואגים כל רגע נוסף הגביר את המתח שמא ארעה חלילה איזו תקלה בדרך.

כאשר סוף סוף נראה האורח הנכסף מבעד החלון הולך ומתקרב אל הבית, הזדרז מיד אחד מאנשי הבית לחדרו של ה"ישמח משה" ואמר בהתרגשות, רב"ה... הוא הגיע...

ה"ישמח משה" התנער מהרהוריו, לבש את בגדי השבת שלו וחיש מהר יצא בריצה לקבל את פניו של אותו אורח גדול, שכל ימיו הוא מצפה לבואו...

המלך המשיח... שהרי הוא הגיע.

אך מה רבה היתה תדהמתו, כשנפגש פנים בפנים עם האורח שלא היה אלא חתנו אהובו, לא יכול היה ה"ישמח משה" לשאת בגודל אכזבתו ונפל מתעלף, בני הבית מהרו להעירו ואז שמעוהו ממלמל, הוא עוד לא הגיע... זה לא הוא...

רבי חיים ברמן שליט"א סיפר ששמע מהרב שך זצ"ל עדות נדירה, מרבי נפתלי טרופ זצ"ל וכאשר הרב שך סיפר את הדברים, זלגו עיניו דמעות.

וכך סיפר: פעם אחת ביום הושענא רבה סיפר רבי נפתלי טרופ, ביקש החפץ חיים זצ"ל רשות מהקהל שהצטופף בהיכל הישיבה בראדין, ועלה לבימה כדי לומר דברי חיזוק כדרכו בקודש, הפעם היו אלה דברים מיוחדים במינם שגרמו להתרגשות רבה בקהל.

החפץ חיים פנה אל השם יתברך ואמר: הרי גם אתה יודע אבינו שבשמים, עד כמה הגאולה נחוצה לנו, ועד כמה אנחנו רוצים לראות כבר את משיח צדקנו, אלא מאי? שהינך רוצה בטובתנו, ואתה סבור שזו היא הטובה שלנו שהמשיח לא יבוא עדיין כדי שנמשיך להיטהר בפניך ונעבור צירוף אחר צירוף, ואולי גם סיבות אחרות שכולן הן לטובתנו.

אנחנו בטוחים שהגאולה מתעכבת, אך ורק, מפני שאתה מעוניין כל כך בטובתנו.

בשלב זה פנה החפץ חיים אל הקהל ואמר: אבל כולנו יודעים, שאם נשאר עוד זמן קצר בגלות המרה הזו בין הגויים הרוצים לכלותינו, הרי לא יישאר מאתנו ומהילדים שלנו כלום, והדור הצעיר ילך ויתדרדר מדחי אל דחי...

לכן הבה ונפנה כולנו כאיש אחד בלב אחד אל הקב"ה, ונאמר לו שאנחנו מוחלים לו על הטובה שהוא רוצה לעשות אתנו, וברצוננו לראות עתה את מלכנו ואת משיח צדקנו...

הדברים עוררו התרגשות רבה, ולמשמע ההכרזה המפתיעה של החפץ חיים, פרץ כל הקהל בכי.

סגורן של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב, כשהיה אוכל את הסעודה מפסקת בערב ט' באב לא היה אוכל מהר, אלא

הולך ויוצא בחוץ וחוזר עוד פעם, ושאלו אותו למה הוא לא ממחר לאכול, הרי עוד מעט אסור כבר לאכול?

אמר להם אני מחכה אולי המשיח יבוא, ואז כבר לא צריך לאכול סעודה מפסקת.

הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל היה שרוי כל ימיו בצפייה עמוקה ובהכנה מתמדת לקראת בואו של משיח צדקנו.

לקראת החתונה הגדולה בז'לובין, בה נישאו צאצאיהם של רבי שניאור זלמן בעל התניא, ורבי לוי יצחק מברדיטשוב כשהביאו את נוסח ההזמנה והמקום המתוכנן לפני רבי לוי יצחק, ראה כי כתוב בה, החתונה תערך בבית הכנסת הגדול בז'לובין, מיד קרע את ההזמנה וציוה לכותבה מחדש וזה הנוסח שציוה לכתוב.

החתונה תתקיים אם ירצה ה' בירושלים עיה"ק על יד בית המקדש השלישי תובכ"א, ובאם משיח צדקנו לא יבוא חס ושלום עד אז ולא יבנה בית המקדש, תתקיים אם ירצה ה' החתונה בעיר ז'לובין ביום פלוני ובשעה פלונית וכו'.

מסופר על האדמו"ר בעל אמרי אמת מגור זצ"ל כי היה נמנע מלעלות להר הזיתים, ואמר כי כתוב שלעתיד לבוא, בעת ביאת המשיח יבקע הר הזיתים, ואם כן כיצד הולכים אנשים על הר הזיתים ואינם חוששים שמא יבקע? הרי משיח צריך לבוא כל רגע, ויבקע הר הזיתים והוי סכנת נפשות לילך לשם...

אלא שהם חושבים שהמשיח לא יבוא בדיוק באותם רגעים אלא בזמן מאוחר יותר, ואם כן זה חסרון באמונה ובצפייה לביאת המשיח אפילו לרגע אחד, וצריך להאמין שיבוא עכשיו בכל רגע ממש. (מתוך ליקוטים שבסוף אמרי אמת פרשת בלק)

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל סיפר שבלומדו בפרשבורג אצל הכתב סופר, שמע אשה יהודיה אחת שואלת לחברתה מה בשלת היום? וענתה שעועית.

ושוב שאלה ומה תבשלי מחר? והשיבה: עד מחר הלא מחכים למשיח בכל יום שיבוא, ואז אשאל אותו מה לבשל.

אבל אם חלילה וחלילה לא יבוא עד מחר, כי אז כפי הנראה אבשל עדשים.

מספר עורך דין מר שלמה אליהו בנו של הראשל"צ הרב מרדכי אליהו זצ"ל בעבר יצגתי כעו"ד בעל אולם שמחות בבעיות המשפטיות שהיו לו.

פעם הגיע אליו זוג וביקש להזמין את האולם לחתונה, הוא פתח יומן, והם תיאמו תאריך.

בעל האולם החל לרכוש מצרכים לצורך החתונה לפי התפריט ולפי הכמויות שהם ביקשו וכולם התארגנו לחתונה, ואולם כשהגיעו ההזמנות לאורחים, הם הסבו את תשומת לבם של בני הזוג שהתאריך שנקבע לחתונה, הוא מוצאי תשעה באב, תאריך שלא עורכים בו חתונות ושמחות.

בני הזוג והוריהם הגיעו בבהלה לבעל האולם, והוא אמר שהוא מוכן לבטל את האירוע ובלבד שישלמו בעבור הנזקים שנגרמו לו.

הם לא ידעו מה עליהם לעשות, וכך התקשר אלי בעל האולם וביקש ממני לשאול לעצתו של אבי מורי הרב זצ"ל.

באתי אל הרב ושאלתי אותו האם עליהם לעשות את האירוע, ואם לבטל אותו מי צריך לשלם בעבור הנזקים?

הרב לא הסכים לענות לי על השאלות. אחרי שקצת לחצתי הוא אמר לי: ומי אמר לך שתשעה באב לא יהיה יום

של שמחה? שאני אפסוק פסק הלכה שיוצא מתוך הנחה שגם השנה יהיה תשעה באב? לא מוכן!

בכל אופן צריך תשובה השבתי. אך הרב בשלו, אני לא עונה תשובה על שאלות כאלה.

משהמשכתי להתעקש, הפנה אותי הרב לעין בספר פלוני שבו נכתבה תשובה הלכתית לעניין זה.

פתחתי את הספר וראיתי את התשובה, שאלתי את הרב האם התשובה שם נכונה? והוא אמר לי כן.

אבל הוא לא היה מוכן בשום פנים ואופן, להוציא מפיו פסק הלכה שיוצא מתוך הנחה שהמשיח לא יבוא עד תשעה באב, והוא יהיה יום אבל.

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל היה נוהג כל ערב בשיעור היומי בביהכנ"ס בבתי מחסה בעיר העתיקה, להרבות בדיבורים על ביאת המשיח והציפייה לבואו.

שאלו אחד המשתתפים, והרי בדיבוריו מעכב רבנו את המשיח? שהרי שנו רבותינו שאין המשיח בא אלא בהיסח הדעת?

השיב לו רבי יוסף חיים עדיין אני בהיסח הדעת, והראיה לכך, אם יבוא ברגע זה איש מהימן ביותר, ויאמר לך שהמשיח נמצא ברחוב היהודים בעיר העתיקה, האם לא תהסס לפחות רגע אחד עד שתתחיל לרוץ לראותו?!!!

מסופר על האשה הצדקנית הרבנית מרת חיה קופשיץ ע"ה אמם של הרבנים למשפחת קופשיץ, וחמותו של רבי ניסים קרליץ זצ"ל שהכינה תוף כדי לשמוח עימו בגאולה העתידה, ציפייתה לגאולה לא הסתכמה ברכישת התוף, וכך מספר נכדה.

לאביה רבי שמואל שינקר זצ"ל היתה מסורת מאביו רבי אברהם צ'יק תאניס זצ"ל עד רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל מתי יהיה הקץ, וכאשר שכב על ערש דוי, ביקש מביתו תביאי לי כוס תה ואספר לך דבר מה, היא הבינה שברצונו להעביר דרכה את המסורת הלאה.

מיהרה להכין לו כוס תה, אך כאשר חזרה, הוא כבר הסתלק מן העולם.

במשך השנים שמרה על בגד חדש אותו תלבש כאשר יבוא משיח.

וסיפר הנכד: זכרוני שבערב תשעה באב הצטיידה בכמות גדולה של בשר, לתמיהת בני המשפחה הסבירה, כשהמשיח יבוא, ינהרו כולם למקום המקדש, וכאשר ישובו משם, יחלפו בני משפחתי ליד ביתי כאן ב'בתי נייטין'. נו, הרי יהיה מוטל עלי להכין עבורם סעודה גדולה.

רבי שמואל הומינר זצ"ל היה אומר, אנו אומרים בתפלת שמוה עשרה, "לישועתך קוינו כל היום", לא, כל יום", אלא "כל היום", והיה משריש זה לבני הנעורים שומעי לקחו, שצריכים לקוות שאפילו עכשיו, ברגע זה יכול הקב"ה לשלוח את מלך המשיח שיבוא לגואלינו.

על רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל בעל הקהלות יעקב מסופר: שכל אחד יכול היה לשמוע את קולו המתחנן והמרגש קרוב לבכי כשהגיע לפני תפילת שמונה עשרה ל-"צור ישראל קומה בעזרת ישראל".

כמו כן קפוטה מיוחדת היתה לו שהלכה והתרפטה משך השנים, אותה לא לבש, היתה זו הקפוטה בה ביקש להקביל את פני המשיח.

מעיל זה ניתן לו במתנה כמעיל חדש, והחליט לשמרו בצד
להקביל בו פני משיח.

הקץ נסתם שלא יתיאשו מלצפות לגאולה

בפרשת ויחי התורה אומרת "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִיּוֹם שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה": (בראשית מ"ז כ"ח) אומר רש"י "ויחי יעקב" – למה פרשה זו סתומה? שבקש יעקב לגלות את הקץ לבניו ונסתם ממנו:

שואל הכלי יקר וז"ל ועדיין לא ידענו מאיזה טעם נסתלקה שכינה ממנו?

ומבאר הכלי יקר: הנה צריך להבין מדוע נסמכו הפסוקים וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבוּ מְאֹד: וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיְהִי יָמֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם חֲמִיּוֹם שְׁבַע שָׁנִים וְאַרְבָּעִים וּמֵאֵת שָׁנָה:?

ומבאר: על כן באה פרשה זו סתומה, לסמכה לפסוק וישב ישראל בארץ גושן, לפי שידוע הוא שעל ידי שאנשים יודעים את הקץ מתי תהיה הגאולה יהיה מכך נזק גדול, כי אותם דורות ראשונים שיודעים שהגאולה לא תהיה בימיהם, לא ידרשו את פני ה' לבקש על הגאולה ועל התמורה. וכן פירש בעקידה, על המדרש (תנחומא ויחי ח) כשביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא "ולא אתי קראת יעקב כי יגעתי בי ישראל": (ישעיה מג כב) רצה לומר שלא היית חס על כבודי, שמדיעה זו של גילוי הקץ, ימשך נזק, שמשום כך לא יקראו אותי ולא יבקשו פני הדורות הקודמים, ויבקשו לישיב וכמתיאשים מן הגאולה, על כן סתם וחתם ה' הקץ האחרון, כדי שבכל דור ודור יבקשו את פני ה' ואת דוד מלכם, ויהיו מחכים קץ ישועתו תמיד.

אומר הכלי יקר: כאשר בעוונותינו מדה זו מצויה בינינו, אפילו בזמן שאין הקץ נודע, מכל מקום רבים המה עמי הארץ המתישבים בארצות העמים ובונים להם בתים ספונים וחשובים ושל אבנים בנין הקיום,

ובסיבה זו לעולם אינן דורשין את פני ה' בכל לב להביאם אל ארצם, ועל כן הקדוש ברוך הוא מניחם שמה.

ולפי זה מובן סמיכות הפסוקים "וַיֵּשֶׁב יִשְׂרָאֵל בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֶרֶץ גֶּשֶׁן וַיֵּאָחֲזוּ בָהּ וַיִּפְרוּ וַיִּרְבּוּ מְאֹד" התורה מספרת על גנותם של ישראל שבקשו להיות תושבים ולקנות אחוזה בארץ גושן, ולא התפללו על הגאולה, וכל זה בא להם מחמת שנודע להם מתי יהיה הקץ של גלות מצרים, וידעו שבימיהם לא תהיה הגאולה, לכן ביקשו לישוב ישיבת קבע במצרים.

לכך סמכה התורה את הפסוק "וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה" להורות שמחמת זה נסתם מיעקב שלא יגלה את הקץ, שלא ימשך מכך נזק לדורות הבאים שלא יבקשו על הגאולה.

פעמים שיש לצפות יותר

אמר רבי אלעזר בר אבינא אם ראתי מלכיות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח, תדע שכן שהרי בימי אברהם על ידי שנתגרו המלכיות אלו באלו באה הגאולה לאברהם. (בראשית רבה מב ד)

הרי שחז"ל מורים לנו, מה עלינו לעשות, בשעה שרואים מלחמות בין המלכויות, עלינו לצפות למשיח, ויש להבין מה כוונת ח"זל בזה?

בעת מלחמת המפרץ הביא הרב שטיינמן זצ"ל את המדרש הנ"ל וביאר שאין כוונת חז"ל לומר שבמצב כזה ודאי יבוא המשיח, שהרי ראינו הרבה פעמים שהמלכויות התגרו אלו עם אלו ועדיין לא זכינו שהמשיח יבוא, אלא הכוונה שכשרואים מצב כזה, יש חיוב גדול יותר לצפות למשיח.

וביאר שם, שאע"פ שתמיד יש חיוב לצפות למשיח, מכל מקום יש זמנים שחייבים יותר, וכשם שמצינו שכל השנה יש חיוב להתחזק ואעפי"כ יש בזה מדריגות, ובימים נוראים יש חיוב גדול יותר וכמבואר בשו"ע, שבעשרת ימי תשובה אין להקל בפת פלטר, והיינו כי בזמן שנשפטים צריך להתנהג אחרת ולהתחזק במיוחד,

אותו דבר גם בענין זה, אעפ"י שתמיד יש חיוב לצפות למשיח, אבל בשעה שרואים שמלכויות מתגרות, היינו שמשמים קוראים לנו ומעוררים אותנו שנעשה משהו, שלא נסתפק רק בידיעה וציפייה בלבד, אלא נתחזק בפועל, כדי שאכן נוכל להגיע לתוצאה זו של ביאת המשיח.

וביאר שם, שכשיש מלחמות, כיון שרואים שינוי בבריאה שאין זה המצב הרגיל, ואי אפשר לדעת מה הולך להיות ויש אפשרות שאכן עם שינויים אלו יבוא המשיח, ממילא יש לנו חיוב גדול להתחזק ולהתנהג בהתאם לכך שהמשיח אולי יבוא, ולהכין את עצמינו כדי שאכן עם ישראל יזכה לגאולה, ושנהיה גם אנחנו ראויים להיות עמם בגאולה ולזכות לכל המעלות העליונות שאנחנו יכולים להשיג (ימלא פי תהלתך עמוד רצ)

ודבר זה מפורש גם בחפץ חיים בכמה מקומות, שאעפ"י שכל אדם נשאל בשמים צפית לישועה, מכל מקום יש זמנים שיש חיוב גדול יותר, וזה כשרואים שמתקיימים הסימנים שנתנו חז"ל לדור שבן דוד בא ובזמן שהצרות מתרבות וכדו' וכתב שם: שבזמן כזה אדם צריך להרגיש לכל הפחות כספק גמור, שמא המשיח יבוא בזה הזמן, וממילא להכין את עצמו יותר בתשובה ומעשים טובים כפי כוחו. (לקוטי הלכות סוף סוטה בהערה)

פעם אמר רבי ברוך בער זצ"ל כי השיר שהנשים היו שרות בדורות הקודמים לילדים הקטנים לפני השינה "ציגאלע, מיגאלע, קאטינקע..." הוא מלשון "צאי גאולה, מי גאולה, כתנאי"...

והיינו שישנה שאלה כיצד תהיה הגאולה, האם כשכבר יהיה ישוב בארץ ישראל, או כשלא יהיה ישוב בארץ ישראל והמשיח הוא שיביא את כלל ישראל לארץ ישראל.

וזהו ששרו האמהות "ציגאלע, מיגאלע, קאטינקע"... כי האמהות בכל הדורות ידעו והבינו את הסוד, שאסור להזניח ולהמתין עם ענין "השרשת האמונה" אצל ילדים קטנים, אלא

צריך להחדיר לילדים כבר בקטנותם את ענין האמונה והציפיה לגאולה ולביאת המשיח.

ולא כפי אותם הסוברים כי עניינים אלו צריך ללמד ולחנך את הילדים רק לכשיגדלו, ומה לילדים ולעניינים אלו... כי האמת היא שככל שהילדים קטנים ורכים יותר, כך אפשר להכניס ולהשריש בליבותיהם את ענין האמונה ואז זה נקלט ונשרש יותר.

וכמ"ש "פְּתִי יֶאֱמִין לְכָל דְבָר" (משלי י"ד ט"ו) היינו ככל שהאדם יותר בבחינת פתי, כך יאמין. (עובדות והנהגות בריסק עמ' קלד)

מסופר על המהרי"ל רבי יהושע ליב דסקין זצ"ל בזמן שבתו בירושלים, היה בדירתו אשנב הצופה מזרחה. כל הלילות היה הרב יושב והוגה בתורה, הרב לא ישן במיטה אלא התנמנם מפעם לפעם על כיסאו כשעתיים ביממה.

עם שחר היה נוטל ידיו, קם ופונה לאשנב מסתכל בעדו, ונאנח... גם הלילה לא נבנה בית המקדש, לא ירד מן השמים.

באחד הפעמים אשר שהה בביתו רבי זרח ראובן ברורמן זצ"ל נשמע לפתע קול צפירת הרכבת שהחלה באותה תקופה לנסוע לירושלים.

שאל רבי יהושע ליב מה פשר הצפירה?

הסבירו לו שהצפירה באה להודיע לאנשים לזוז ולתת לרכבת להתקרב לתחנה.

הוא התמלא חרדה וארשת תוגה ירדה על פניו, וכך הוא אמר אהה! כבר מפנים את הדרכים, כבר... כבר.. וזמן הגאולה קרב ועדיין אין אנו מוכנים לביאת המשיח.

הוא הסתמך על הנאמר בפרקי דרבי אליעזר, שקודם ביאת המשיח יפנו את הדרכים.

המהרי"ל דיסקין שנה ושילש את זכריו אלה, כשכל
עצמותיו מרטטות מאימת יום ה' הגדול.

ברוחניות צריך לחשוב שהמשיח לא יגיע בזמן הקרוב

מספר הרב עזריאל טאובר זצ"ל, אספר סיפור אישי להאיר נקודה
עמוקה הנוגעת לעניינינו, אני הכותב הייתי ילד כאשר פרצה השואה
הנוראה, ה' ברוב רחמיו הציל אותי מהגיהנם הנאצי, ושם אותי על
אדמת אמריקה, שם בחסדי ה' זכיתי להסתופף בצילו של רבי חיים
מיכאל דב וייסמנדל זצ"ל ראש ישיבת נייטרא, הוא היה בעבורי
דוגמא אישית לאמונה וביטחון.

מורי ורבי איבד את כל משפחתו בשואה, ואם כל זאת הוא לא
התייאש, הקים בית חדש, קנה קרקעות מחוץ העיר ניו יורק, בנה
ישיבה לתפארה בתוככי אמריקה והרביץ תורה לעדרים.

זכורני שפעם כעשר שנים אחרי השואה, אמר בשיעורו רבותי...
מוכרח אנו לומר לכם דבר מה, אוי לי אם אגיד, ועוד יותר אוי לי
אם לא אגיד.

נראים אתם כיושבים על המזוודות בשדה התעופה ומחכים למשיח
שיגיע בטיסה הבאה, אם זאת צריכה להיות הגישה, מדוע המשיח לא
הגיע לפני עשר שנים?

אמנם אגיד לכם כיצד אתם צריכים להראות, כותב החתם סופר:
שמצד אחד צריכים לבטוח במשיח, בעניינים הגשמיים לא לדאוג דאגת
מחר, ולחשוב שהמשיח מגיע מחר, אבל מצד שני, כאשר באים ללמוד
תורה, וכאשר עוסקים בענייני עבודת ה', צריכים לחשוב שהמשיח יבוא
בעוד חמישים שנה, בעוד מאה שנים, צריכים לבנות ולהכין תורה
ולדאוג לדורות הבאים.

ובכן צעק לעברנו הרב... תפתחו את המזוודות שלכם, ותתחילו
לבנות, לנכדים... ולנינים שלכם...

אומר הרב טאובר, אודה על האמת שבזמנו לא הבנתי את דברי מורי רבי, הייתי אוד מוצל מאש התופת הנאצית, מה שהחזיק אותי כל שנות נידודי בארצות הניכר זה האמונה בביאת המשיח בכל רגע, והנה רבי אומר לי, לא לחשוב שהמשיח יבוא מחר, ולדאוג לנכדים ולננינים!!!

אמנם דברים הללו נחרטו בתודעתנו, ואם לא היינו פועלים כפי מה שהורה לנו רבינו להתחיל כבר אז לבנות את החורבות, כיצד היה קם דור של יראים ושלמים כפי שהוא נראה היום.

על דרך זה ישנם אנשים מתעוררים לאמונת המשיח, מתבוננים בסימני הגאולה המתגלים בימינו ויושבים על המזוודות, מחכים לעוד סימנים, ומחכים שהמשיח כבר יבוא, אך כאמור לא זו הדרך, אין הצפיה צריכה להביא לחיסרון והעדר אחריות שכבר פטורים אנו מלהשקיע בתורה ועליה רוחנית, אלא אדרבה היא צריכה להיות מקור להשראה, ומחוייבות לבנות את עצמנו בלימוד התורה השקפת יהודית ודקדוק המצוות שכפי שביארנו, הצפיה לישועה צריכה להגביר את הקשר והגעגועים להתיחדות עם הקב"ה, שהרי היחוד השלם בבוא המשיח תלוי בהכנה שלנו ליום זה.

מעתה מובן דברי הרמב"ם (הלכות מלכים יב ד) "לא נתאוו החכמים והנביאים ימות המשיח, לא כדי שישלטו על כל העולם, ולא כדי שירדו בעכו"ם, ולא כדי שינשאו אותם העמים, ולא כדי לאכול ולשתות ולשמות, אלא כדי שיהיו פנויין בתורה וחכמתה, ולא יהיה להם נוגש ומבטל, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, כמו שביארנו בהלכות תשובה".

מבאר הרמב"ם: שעיקר האמונה והצפיה לביאת המשיח, אין משמעותה שתבוא הגאולה כדי להשתחרר מהצרות והבעיות, שרצון זה הוא טבעי ולא שייך מצוה על זה, אלא תוכן הצפייה הינו לרצות, את שלימות הקשר עם הקב"ה, בבחינת ייחוד חתן וכלה, אדם שלא חש בקרבו רצון וכיסופים להגיע לימות המשיח ולהתייחד עם ה', סימן שהוא משועבד לרצונותיו החומרניים, והוא נמצא בבחינת גלות מצרים.

לעומת זאת המשתוקק לגאולה להתייחד עם ה', הרי זה סימן שהוא קשור עם הקב"ה, וברצון זה הוא מקיים את המצוה כאילו הוא יצא ממצרים, וכפי דרגת הכיסופים, כך יזכה לטעום מנועם השכינה בגאולה הקרובה במהרה. (פרקי מחשבה אתה בחרתנו עמ' רלה –רלז)

סיפר הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א את המעשה הבא:

כל העיר היתה כמרקחה, בחודש האחרון, שואב המים זנח את דלייו, והרצה בעירנות, ומנופף בידיו הגדולות, בפני ברק'ה הזגג, שמער'ל התנדנד בדביקות לא אופיינית ליד העין יעקב, מנסה להבין את דברי התנאים והאמוראים, ומשולמק'ה פיוז לעצמו שירי קודש, בעודו מרכיב את הפירזול החדש לסוסו.

נשות העיירה כמעט ושכחו את עסקי הבית, והתגודדו סביב שרה רבקה פטפטנית האזור והגלילות, שסיפרה סיפורי מופת ומעשיות בזה אחר זה, המשיח יגיע ביום שלישי הבא לחשו כולם זה לזה בהתפעמות והתפעלות.

לפני שבועיים עבר כאן בעיירה מגיד מישרים נודד, צדיק מופלג ותלמיד חכם גדול, והוא הוכיח בדרשת השבת שלו, באותות ובשפטים, שהמשיח יגיע בכ"ז בשבט בשנה זו.

מגיד המישרים הצדיק אמר את הדברים בנחרצות ברורה ומוחלטת, ומאז ותהום בל העיירה.

היהודים החלו לשוב בתשובה שלמה, להרבות בצדקה בלימוד תורה ובמעשים טובים, להתכונן בכל מיני עניינים והכנות לקראת בואו הקרוב מאד של המשיח, וביניהם אף למכור את הבתים והנכסים, להיפטר מנכסי דלא נייד, שהרי אוטוטו עוברים כולם לארץ ישראל והמשיח בראש.

העיר כולה, בניה ואנשיה, נשיה וילדיה, שוחחו רק על נושא אחד על בואו של המשיח בכ"ז בשבט ביום שלישי הבא.

ואז בליל שבת לאחר קבלת שבת, עלה רב העיירה הישיש על דוכן הדרשנים הניצב ליד ארון הקודש, הוא סידר את

טליתו, כחכח בגרונו הביט בקהל הגדול שגדש את בית הכנסת, דפק בנחרצות על הסטנדר והודיע בקול צלול וברור...

מבטיח אני לכם קהל עדת צאן מרעיתי שיחיו, שהמשיח לא יבוא בשום פנים ואופן ביום שלישי הבא!!!

מי שאמר לכם שהמשיח יגיע בכ"ז בשבט שיקר במצח נחושה, הכל בדיות ודמיונות...

המשיח יבוא אולי מחר, אולי מחרתיים, אולי עוד שבוע, ואולי עוד שנתיים, אולי גם בעוד עשר או עשרים שנה, אולי אף יותר, אך זאת אני חוזר ומבטיח, ביום שלישי כ"ז בשבט השנה המשיח לא יבוא נקודה...

לימים שאלוהו תלמידיו הכיצד יכול היה להבטיח בהבטחה נחרצת שכזאת, שהמשיח לא יבוא בשום פנים ואופן בכ"ז בשבט, והלא יתכן מאד שחישובי הקיצין של אותו מגיד מישרים, תלמיד חכם וצדיק יצדקו, ואכן המשיח בוא יבוא דווקא ביום זה!!!

השיב להם הרב הישיש, נכון, יתכן היה שחישוב הקץ הלזה לפיו המשיח יבוא דווקא בכ"ז בשבט, אם אכן המשיח היה בא, מה היה קורה? בסך הכל היו מוקיעים אותי אישית בראש חוצות, ומוכיחים שאני שוטה והדיוט, אם כך היה קורה, מבחינתי לא היה קורה מאומה, אדרבה טוב שהמשיח בא, וטוב שהתגליתי כשוטה וכפטפטן חסר בינה.

אך אם לא הייתי מכריז בנחרצות שהמשיח לא יבוא בשום אופן בכ"ז בשבט, והמשיח באמת לא היה מגיע ביום זה כפי שאכן קרה, היו יהודים רבים מאבדים את אמונתם בבוא המשיח, שהרי הנה עמד יהודי צדיק וחכם ליד ארון הקודש, ומכריז שהמשיח יבוא בכ"ז בשבט, ובסוף הוא לא הגיע, לכן העדפתי שייסקלו אותי באבנים אם אכן המשיח יגיע באותו תאריך נקוב, אך שלא יאבדו או יזלזלו באמונתו התמה בביאת המשיח שיכול לבוא בכל רגע ועת.

סיפור זה מובא במקורות רבים ובשמות רבים, מגלם בעצם את תופעת חישוב הקיצים שהיתה נפוצה בעם ישראל בכל הדורות, ועל כך אומר חבקוק הנביא "פִּי עוֹד תִּזוֹן לְמוֹעֵד וַיִּפְתַּח לִקְצֵן וְלֹא יִכְזָב אִם יִתְמַהֲמַה תַּפָּה לוֹ פִּי בֹא יְבֹא לֹא יֵאָחֵר" (חבקוק ב ג) ואמרו חז"ל במסכת סנהדרין (צז:): אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: תיפח עצמן של מחשבי קיצין, שהיו אומרים: כיון שהגיע את הקץ ולא בא – שוב אינו בא. אלא חכה לו, שנאמר: "אִם יִתְמַהֲמַה תַּפָּה לוֹ".

החפץ חיים, כבר הזהיר על כך וכתב: אל יטעה הקורא בדברינו שהגיע זמן אחרית הימים, שאנו מחליטים שעת זו היא זמן הקץ בצמצום, כי הדבר הזה בודאי סתום וחתום עד הגלות נגלות אור ישועתו. אבל על כלל הזמן אנו אומרים שהעת הזאת בודאי חבלי משיח הוא, כי נתקיים בו כל הסימנים שנאמרו בגמרא אודות הזמן ההוא, ועד כמה ימשך לא נוכל לדעה, וביד ה' לשים קץ לחבלים ולמהר הלידה (חומת הדת פ"ג)

זוכה לרוח הקודש

כתב בספר תנא דבי אליהו (רבה פרשה ד) כל חכם וחכם מישראל שיש בו דבר תורה לאמיתו, ומתאנה על כבודו של הקדוש ברוך הוא ועל כבודו של ישראל כל ימיו, ומתאוה ומחמד ומצפה על כבוד ירושלים ועל כבוד בית המקדש, ועל ישועה שתצמיח בקרוב, ועל כינוס גליות, מיד שורה רוח הקודש בקרבו שנאמר: "וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מִשָּׁה עָמַד אֵיךָ הַמַּעֲלָם מִיָּמַי אֵת רַעֲיָא צִאֲנוּ אֵיךָ הַשָּׁם בְּקִרְבּוֹ אֵת רִיחַ קָדְשׁוֹ". (ישעיהו ס"ג י"א).

עקבתא דמשיחא

רבי אלחנן וסרמן האריך בספרו עקבתא דמשיחא בעניין שירת האזינו על הפסוקים: "כִּי יִדִּין יי' עָמוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְנַחֵם כִּי יִרְאֶה כִּי אֶזְלַת יָד וְאָפֶס עָצוֹר וְעָזוֹב: וְאָמַר אֵי אֱלֹהֵימוֹ צוֹר חָסִיו בּוֹ: אֲשֶׁר חָלַב זְבַחֵימוֹ יֹאכְלוּ יִשְׁתּוּ יֵין נְסִיכָם קָוֵמוֹ וַיַּעֲזֹרְכֶם יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה: רְאוּ עֵתָה כִּי אָנִי אָנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אָנִי אָמִית וְאֶחָיָה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֶרְפָּא וְאֵין מְיָדִי מְצִיל: (דברים ל"ב ל"ו–ל"ט).

שדרשו על כך בגמרא (סנהדרין צז.) על סוף זמן הגלות. תנו רבנן, כי ידִין ה' עמו כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור ועזוב – אין בן דוד בא עד שירבו המסורות. דבר אחר: עד שיתמעטו התלמידים. דבר אחר: עד שתכלה פרוטה מן הכיס. דבר אחר: עד שיתייאשו מן הגאולה. שנאמר ואפס עצור ועזוב – כביכול אין סומך ועוזר לישראל.

מבאר רבי אלחנן וסרמן הי"ד בגמ' בסנהדרין (שם) נתפרש שפסוקים אלו כוללים תיאור גם על המצב בגשמיות שיהיה באותו זמן, וכמו שפירש רש"י על התורה "כִּי יֵרָאֶה כִּי אָזַלְתָּ יָד" כשיראה כי יד האויב הולכת ומתחזקת עליהם מאוד, "וְאָפְסָ עֲצוּר וְעֲזוּב" שאין מי שיוכל להושיע אותם ולעצור באויבים, ואין להם שום חוזק עצמי, אז ואמר הקב"ה אליהם "אֵי אֱלֹהֵימוּ צוּר חֲסִיוֹ בּוֹ. יְקוּמוּ וַיַּעֲזְרְכֶם יְהִי עֲלֵיכֶם סִתְרָה. רְאוּ עֵתָה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאֵין אֱלֹהִים עִמָּדִי אֲנִי אֲמִית וְאֲחִיָּה מִחֲצָתִי וְאֲנִי אֲרָפָא וְאֵין מִיָּדִי מִצִּיל."

דהיינו שהקב"ה אומר להם, באותו זמן של אזלת יד ואפס עצור ועזוב, היכן האלהים העבודה זרה והכח שבו חסיתם? יקומו ויעזרוכם יהי עליכם סתרה, למה הם לא עוזרים לכם, ואינם משמשים לכם למחסה ומסתור? כעת תראו כי אני אני הוא וגו'.

וממשיך הגר"א וסרמן, בדברים קצרים אלו ישנה תמונת מצב בולטת של עם ישראל בתקופת עקבתא דמשיחא, בגשמיות וברוחניות. והנה בהשקפה ראשונה יפלא איזה עבודה זרה יש אצלינו? אבל באמת הדבר פשוט שעבודה זרה איננו דווקא צלם של עץ ואבן, כי אם כל דבר שהאדם מדמה בליבו שיש בכוחו להיטיב ולהרע, היא עבודה זרה ממש, והבוטח על איזה כת, או שיטה שהיא תעזרנו, עושה את אותה כת לע"ז, וכן הבוטח על כוחו ועוצם ידו של מישהו, עושה אותו לע"ז.

והפסוקים כאן מלמדים שבתקופת עקבתא דמשיחא, ינסו את כל סוגי השיטות והעבודות זרות, וכשיראו שהאחד לא עוזר, יעברו לשני, ומשם לשלישי, וכך הלאה עד אשר יתברר שכל העבודות זרות אין בכוחם להועיל כלום.

והאריך רבי אלחנן להראות איך דבר זה מתקיים לעינינו, והביא שם רשימה ארוכה של עבודות זרות שהחלו במאה ועשרים שנה האחרונות מאז ראשית צמיחת ההשכלה, שהיו בטוחים בהם כי הם יביאו את הישועה, ואחד אחרי השני כולם נפלו, וכמו שיטות הדמוקרטיה, סוצאליזם קומוניזם וכדו' והקב"ה מראה לנו, כי כל אלו העבודות זרות והדברים שבוטחים בהם, אינם יכולים להושיע אותנו, ואין באפשרותנו לחסות בהם, ולהשען עליהם, וכשנגיע למצב זה שנרגיש שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, אז נזכה לגאולה, ונראה כי אני אני הוא ואין אלקים עמדי וגו'."

ומספר הגר"א וסרמן זצ"ל בהיותי לפני זמן בגרמניה התענינתי אצל היהודים המתגוררים שמה, האינם מתייראים מפני הנאצים שהתחילו להרים ראש? והסבירו לי שאין סיבה לחששות, מפני שהנאצים הם מיעוט באוכלוסית לעומת 16 מליון סוציאליסטים המהוים את הרוב המכריע בגרמניה, ומה קרה בסוף? בלילה אחד התהפכו כל ה-16 מליון לנאצים וכל הכת הגדולה שהיתה משענת קנה לישראל, עברה ובטלה מן העולם בין לילה, ולא נשאר זכר ממנה, כאילו לא היתה! דבר אשר לא יאומן כי יסופר, אילו לא ראינו זאת בעינינו!

וכך קרה גם עם שאר העבודות זרות שעברו מן העולם במיתה חטופה משונה. ומן השמים הראו לנו ממש "אי אלהימו צור חסיו בו? יקומו ויעזרוכם!!! שהמשענת עליה נשענו נעלם ברגע.

ועלינו ללמוד מזה לעצמינו, "ראו כי אני אני הוא ואין מידי מציל" ולא להשען על שום כח ומדינה, זולת ה' יתברך ושמירת התורה. ומסיים הגר"א וסרמן זצ"ל כעת קם כת חדשה של ציונות וכוחי ועוצם ידי ובטחון מולדת ובצבא המתיימר להנחיל לעם ישראל גאולה גשמית ורוחנית, ורבים בוטחים בה שהיא תושיע אותנו, וכל הבוטח בהם מתנהג בטיפשות שלא למד לקח מכל שאר העבודות זרות שנעלמו, והמקרא צווח "אי אלהימו וכו' ראו כי אני אני הוא" והאלילים כליל יחלוף! (קובץ מאמרים ואגרות ח"א קמ, רפה, רצד, שכב-שכה)

וכך אמר הרב שך זצ"ל בימי מלחמת יום כיפור בתשל"ד, המלחמה הזאת בלי ספק באה לנפץ את העבודה זרה של כוחי ועוצם ידי

שהיתה במלחמת ששת הימים שקדמה לה, שהיה נצחון גדול לעם ישראל, וזוהי מידה כנגד מידה. (בזאת אני בוטח עמ' כ)

וכך מסופר שבזמן המלחמה בתשכ"ז כשהמצב בארץ ישראל היה מסוכן ומתוח, היה רבי יעקב ישראל קנייבסקי בעל הקהילות יעקב זצ"ל רגוע, ואמר, שברור שכל זה הוא רק כדי לשבור את גאוותם של ראשי המדינה המדברים על כוחם ועוצם ידם. (ארחות רבינו ח"ד עמ' קצ"ט)

עוד הביא רבי אלחנן וסרמן זצ"ל (קובץ מאמרים ואגרות ח"א עמ' ר"ס) שהזוה"ק (רעיא מהימנא פ' נשא קכה:) מאריך לתאר את המצב שיהיה בדור עקבתא דמשיחא ממש כפי שמתרחש לנגד עינינו וזה תוכן דברי הזוהר, תלמידי החכמים יהיו בגלות אצל הערב רב, והערב רב יהיו הרועים של עם ישראל, וחכמת סופרים תסרח, עד שהתלמידי חכמים יחשבו אצלם ככלב מת המסריח, והם לא יעשו טובות לתלמידי חכמים, והאנשי חיל ויראי חטא יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, והערב רב לא יתנו להם אלא מעט דבר קצוב שאינו מספיק אפילו לחיי שעה, וכל החכמים ואנשי חיל ויראי חטא יהיו בצער דחוק ויגון, ויחשבו ככלבים.

והערב רב יהיו עשירים, ויחיו בשלוה וחדוה בלי צער ויגון כלל, והם יהיו גזלנים ובעלי שוחד כשידונו את העם, ועליהם נאמר: "היו צריה לראש".

כותב רבי אלחנן כל המתבונן היטב להנעשה אצלנו כעת, ימצא בדברים הנ"ל תמונה נוראה של דורנו, איך כל הדברים האלו מתקיימים במלואם לעיני כל ישראל בימינו, שהם עיקבתא דמשיחא, אשר הכופרים הם מנהיגי הדור, ואינם מניחים לת"ח להרים ראש, זולתי למחניפיהם ומלחכי פינכא שלהם, ולוחמים עם התורה מלחמה גלויה ביד רמה.

ולו היה אצלם שפה אחת ודברים אחדים אז לא היה לנו תקומה מפניהם, אבל חסדי ה' כי לא תמנו, שהטיל ערבוביא ביניהם שילחמו גם אלו כנגד אלו, ובכל זאת להלחם נגד התורה, מואב ומדין עושים שלום ביניהם, והנה כתוב שמות (י"ז ט"ז) "מלחמה לה' בעמלק מדור

דור" והעידה תורה בזה, כי המלחמה הזאת קיימת בכל הדורות עד בוא המשיח.

מסופר על האדמו"ר רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל האדמו"ר ממונקאטש בעל 'מנחת אלעזר', ששם גאונותו וצדקתו יצא בכל רחבי העולם היהודי בדור שלפני השואה.

בתקופת חייו האחרונה, אושפז הרבי ממונקאטש בבית החולים שבבודפשט, כללי סדר ומשמעת קפדניים שרוו שם, ואחד מהם היתה הזהירות לשמור על שקט מוחלט בכל רחבי הבנין.

כאשר הביע הרבי את משאלתו לקיים בחדרו מנין לתפילה בשבתות, נענה בסירוב מטעם ההנהלה, בנימוק שהדבר יפר את השקט ויפריע את שלוותם ומנוחתם של החולים והצוות הרפואי.

אולם רופאו האישי של הרבי שהעריצו וכיבדו, השתדל למענו ונטל על עצמו את האחריות שהשקט יישמר כראוי.

לאור השתדלותו ניתן האישור המיוחד לקיים בחדרו של הרבי מנין מצומצם של עשרה מתפללים ולא יותר.

בערב שבת הצטופפו בני המנין בחדרו של הרבי, והחלו באמירת מזמור קז שבתהלים, "הודו לה' כי טוב" כמנהג עדות החסידים, הכל התנהל למישרין, עד שהרבי הגיע לפסוק "ויצעקו אל ה' בצר להם" לפתע פילחה זעקת אימים את חלל החדר, ונשמעה ברחבי הבנין כשהרבי מתרפק על מילות הפסוק, ודמעות חמות זולגות על לחייו.

הרופא מיהר להגיע מהצד השני של הפרוזדור כדי להשקיט את הרבי, ולדאוג שלא תתחולל מהומה מצד ההנהלה על הפרת התנאי.

אחרי התפילה פנה הרופא אל הרבי בתמיהה, אף ללא ההתחייבות לשמור על השקט, למה אין הרבי מתחשב במנוחתם של החולים האחרים?

ענה לו הרבי, כאשר הבטחתי לשמור על השקט דימיתי שכך אכן נהוג כאן באופן קפדני וללא יוצא מן הכלל, אך מאז נוכחתי שלא כך הדבר, לילה אחת נתעוררתי לקול צעקות מחרידות מפי חולה בחדר אחר, ולא יכולתי להירדם שוב.

אבל רבי ענה הרופא תיכף, הרי נבון וחכם כמוך ודאי מבין את ההבדל בין הצעקות של החולה ההוא, לבין זעקתך כעת.

החולה האמור סובל מכוויות בכל חלקי גופו ואין ביכולתו לכבוש את כאבי יסוריו ולא לצעוק, הרי אף הנהלת בית החולים הקפדנית, מבינה שהמקרה הזה יוצא מן הכלל...

רופא יקר ענה לו הרבי, במקצוע שלך ידוע לך על חליים שונים וכאבים מכל הסוגים, כאבי ראש, מיחושי בטן, חבלי לידה, צער של שבר עצמות, ויסורים של מחלות ממארות, אבל האם ידוע לך כאב-לבו של יהודי המצפה זה כאלפיים שנה לביאת המשיח?!!!

כל יום מייחלים אנו לקראת רגע הגאולה, ולמרות שהיא מתמהמהת ממשיכים אנו להמתין בכליון-עינים וכמיהת-נפש, אך יש לפעמים שהצער עולה ועובר את גדות הלב, עד שנפלטת מן הפה זעקת-שבר על מר-גלותם של ישראל.

זה הוא צער הנטוע עמוק-עמוק, וכאשר הוא מתפרץ החוצה מאליו, לא תועיל שום הבטחה לעצור בעדו, אנא ממך הבן נא שזו היא מהותה של הזעקה שנשמעה ממני, ואין היא אלא מקרה יוצא-דופן שלא יתכן להשתלט עליו.

מִמְקוֹמָךְ מִלְּפָנַי תּוֹפִיעַ, וְתִמְלֹךְ עָלֵינוּ, כִּי מִחֲפִים אֲנַחְנוּ לָךְ, מִתִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן, בְּקִרְוֵב בְּיַמֵּינוּ לְעוֹלָם וָעֶד תִּשְׁכּוֹן.

תִּתְגַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ, לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֹצֶת נְצָחִים, וְעֵינֵינוּ תִרְאֶינָה מְלֻכּוֹתֶךָ, כַּדְּבַר הָאָמוֹר בְּשִׁירֵי עֲזָרָה, עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁיחַ צְדָקָה:

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה". ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול".

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל).

חוברת זו שהנך אוחז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנך שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679